

LÄRARHANDLEDNING

KÄLLÖVNING - HUSMODERSFÖRENINGARNA

BAKGRUND

Att kvinnor historiskt sett har haft hemmet som sin arbetsplats har många hört talas om. I den här övningen fokuserar vi på den tid då kvinnor började arbeta för att ge hemarbetet högre status genom att organisera sig i föreningar.

Sveriges husmödrars riksförbund bildades 1919. I medlemstidningen skriver de 1929 att: "När vi nu besinna att vi äro jordens största yrkesgrupp och inte bara den största, utan i många avseenden den viktigaste, kunna vi i sanning själva häpna över att vi inte tidigare haft en organisation, (...) som kunnat representera våra intressen i det stora hem som heter samhället". Husmodersföreningarna var starka organisationer under flera decennier framåt och gjorde avtryck i samhällsbygget. 1944 bildas till exempel "Hemmets forskningsinstitut" (1944) där bl.a. standard för köksinredning skapades på vetenskapliga grunder.

I Umeå och Västerbotten bildades lokala husmodersföreningar. När husmodersföreningen startades i Robertsfors 1924 hade de följande valspråk: "Att giva mycket och fodra litet är högsta kvinnolag". Det bildades även andra grupper som t.ex. "Kommittén för ökad kvinnorepresentation" (1938) som träffades på Hushållsskolan i Umeå.

Husmodersföreningarna skapade "hemsysterverksamheten", där familjer kunde ringa en hemsyster om kvinnan i familjen var sjuk och inte kunde utföra sina uppgifter i hemmet. Det här var starten för vad som blev dagens hemtjänst. I Umeå startade verksamheten 1927.

FÖRSLAG PÅ UPPLÄGG

Förbered eleverna genom att läsa bakgrundstexten. Välj nivå på övningarna på nästa sida, det kan vara olika för elever i klassen eller så gör hela klassen samma uppgifter.

Källor och förklaring till källorna finns på webben. Källorna är förstoringsbara och utskriftsvänliga.

Övningar på nästa sida ->

GRUNDNIVÅ

1. Läs "Hemsystem: Den goda vännen i svåra tider och situationer".

Låt eleverna redogöra vad som kunde vara typiska uppgifter för husmodern. Jämför gärna med idag!

2. Låt eleverna studera planschen "Du som är hemmets finansminister"

Ge exempel på hur planschen illustrera att moderns status skulle höjas?

3. Låt eleverna studera:

Planschen "Du som är hemmets finansminister"

Artikel "Hemarbetets reorganisation - Husmodersförbundets medlemsblad 1929"

Redogörelsen: "Hemsystemens verksamhet fr. 23/11 – 31/12 1931"

Låt eleverna diskutera vilken av källorna de tycker ger den bästa bilden av husmoderns roll i hemmet. Motivera.

MEDEL

Låt eleverna gå igenom källmaterialet och arbeta med en eller flera av frågeställningarna:

Vilka arbetsuppgifter hade kvinnor i hemmet?

Vilka åtgärder gjordes för att uppvärdera kvinnors arbete i hemmet?

Vad var uppgifterna för dåtidens hemmasystrar?

Vilka av källorna skulle du använda för att beskriva en husmoderns vardag under 1920-1940-talet? Varför?

Vilka källor lyfter mer än andra fram rollen av husmodern som professionell?

Varför? Ge exempel!

Här kan eleverna även passa på att vara källkritiska. Begrepp som närhet i tid, beroende och tendens är intressanta att studera på de här källorna.

SVÅR

Läs igenom källorna och fundera på frågor som kommer upp.

Ta reda på fakta eller diskutera er fram till svar på frågorna.

Här kan eleverna även passa på att vara källkritiska. Begrepp som närhet i tid, beroende och tendens är intressanta att studera på de här källorna.